

Täysistunto

Tiistai 12.11.2024 klo 14.00—19.52

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 68/2024 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 19/2024 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Keskustelua, edustaja Honkonen.

Keskustelu

17.36 **Petri Honkonen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Tässä esityksessä hallitus todella ehdottaa, että jatkossa Suomessa työperäisen oleskeluluvan ehdoksi asetettaisiin kaavamainen 1 600 euron tuloraja. Tämä esitys on monella tapaa historiallinenkin Suomen järjestelmässä, mutta valiokunnan kuulemisissa ja tästä käydyssä julkisessakin keskustelussa on tullut esiin monia kielteisiä vaikutuksia ja monia kielteisiä näkemyksiä tämän lain vaikutuksista ennen kaikkea elinkeinoelämään ja talouskasvuun.

Itsessään tämä esitys on itse asiassa Petteri Orpon hallituksen ja hallitusohjelman vastainen. Tämä tulee vaikeuttamaan työvoiman saatavuutta todella monilla keskeisillä elinkeinoelämän aloilla ja tulee asettamaan nämä alat kohtuuttomaan tilanteeseen, jossa nyt sitten ulkolaisen työvoiman käyttö tulee vaikeaksi, ellei jopa mahdottomaksikin. Tässä esityksessä on tavoiteltu sitä, että työperäiset maahanmuuttajat, oleskeluluvan saaneet, tulisivat omalla palkalla toimeen ja minimoitaisiin näiden työntekijöiden tarve Suomen sosiaaliturvan käyttöön. Tässä esityksen käsittelyn yhteydessä kuultujen asiantuntijalausuntojen perusteella tätä esitystä voidaan kuitenkin pitää lähestulkoon turhana. Pidän itse erittäin kielteisenä sitä, että tämä esitys kajoaa nyt nimenomaan niihin työperäisiin maahanmuuttajiin ja oleskeluluvan hakijoihin, jotka tulevat Suomeen töihin, nimenomaan töihin, hankimaan elantoa, ja sen myötä myöskin tukemaan suomalaisten yritysten toimintaa ja luomaan kansantalouteen sitä lisäarvoa, jota tarvitsemme. Ja tämä esitys on nyt sen tavoitteen vastainen, joka ymmärtääkseni muissa esityksissä on hallituksellakin ollut tavoitteena.

Useat elinkeinoelämän tahot, kuten esimerkiksi Elinkeinoelämän keskusliitto, Suomen yrittäjät ja monet muut, suhtautuvat tähän ehdotukseen kielteisesti ja aivan ymmärrettävästi syistä, koska moni ala tulisi tästä kärsimään. Erityisen kovat tämän esityksen vaikutukset tulevat olemaan esimerkiksi maataloudessa, puutarhataloudessa, monilla kausityöaloilla, esimerkiksi puhtaanapidossa ja tämän tyyppisillä aloilla. Sitten on monia teknologiateollisuuden aloja, logistiikka-aloja, lehtien jakelua, postinjakelua, jossa tämä tulee asettamaan vaikeuksia. Sen lisäksi on myös olemassa uhka siitä, että tämä tulisi lisäämään ikään

Pöytäkirjan asiakohta PTK 114/2024 vp

kuin pakkoyrittäjyyttä, jossa naamioitaisiin aiemmin työsuhteista työtä yrittäjätöksi, ja tätä emme tietenkään toivo.

Arvoisa puhemies! Tuossa jo edellisen hallituksen esityksen kohdalla vähän kiirehdin esittämään sen hylkäämistä, jota ehkä tullaan myöhemmin esittämään, mutta tähän hallituksen esitykseen liittyen näillä edellä kuvaamillani perusteilla esitän keskustan vastalauseen 2 mukaisesti, että tämä lakiehdotus hylätään ja että hyväksytään seuraava lausumaehdotus: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus ottaa elinkeinoelämän ja yrittäjien viestit vakavasti ja pidättäytyy antamasta eduskunnalle esityksiä, jotka vaikeuttavat suomalaisten yritysten tarvetta palkata tarvitsemaansa työvoimaa ulkomailta.”

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Räsänen, Hanna.

17.40 Hanna Räsänen kesk: Arvoisa puhemies! Kokoomuksen ja perussuomalaisten johtaman hallituksen ohjelmaan on kirjattu noin 50 huolestunutta mainintaa työvoimapulasta Suomessa. Hallituksen vastaus työvoimapulaan on ollut leikata koulutuksesta sekä kaikin keinoin kiristää työperäistä maahanmuuttoa. Siksipä ei ole yllätys, että Suomen kansantalous ei enää kasva, vienti ei vedä sekä työttömien ja konkurssien määrät ovat voimakkaassa kasvussa. Hallitus on politiikallaan ajamassa Suomen näivettymistilaan sekä loputtomien menoleikkausten ja veronkorotusten tielle.

Tällä esityksellä kokoomusjohtoinen hallitus ei ole kuunnellut edes kokoomusta lähellä olevan elinkeinoelämän viestejä tai heidän varoitustensa sanoja. Itsekin täällä lähetekeskustelussa esittelin silloin vinoa pinoa lausuntoja, missä oltiin erittäin kielteisiä tämän lain suhteen. Myös kansalaisuuslain kiristykset sekä eduskunnalle hiljattain annettu esitys ulkomaalaiselle hankkia kolmen kuukauden sisällä uutta työtä välttääkseen maasta poistaminen on osoitus siitä, että hallituksessa perussuomalaiset vetävät päälinjat. Politiikallaan hallitus on talouskasvun lisäksi rapauttamassa myös Suomen mainetta ja maakuvaa ulkomailta tilanteessa, missä EU-maat aidosti kilpailevat osaavasta työvoimasta.

Keskustan valiokuntaryhmän mielestä hallituksen esitys asettaa jatkossa työperäisen oleskeluluvan ehdoksi kaavamainen 1 600 euron tuloraja kuukaudessa on myös hallitusohjelman vastainen ja yksi esimerkki siitä, että hallituksen puheet ja teot eivät todellakaan kohtaa. Paitsi että esitys on hallitusohjelman taloudellisten tavoitteiden vastainen, haluamme myös huomauttaa, että Suomessa palkoista on perinteisesti sovittu työehtosopimuksin. Ennen kokoomuksen ja perussuomalaisten johtamaa hallitusta valtiovalta ei ole asettanut vähimmäisansiovaatimusta mihinkään ammattiin, ja nyt tämä oikeistohallitus tulee tekemään sen.

On selvää, että lainmuutos lisää maahanmuutto- ja työvoimaviranomaisten sekä työnantajan hallinnollista työtaakkaa. He joutuvat käsittelemään ja tuottamaan erilaisia lisäselvityksiä, kuten esimerkiksi kielteisiä osapäätöksiä tai täydennyspyyntöjä. Se on vastoin hallitusohjelman lupauksia lyhentää työperusteisten oleskelulupien käsittelyaikaa yhteen kuukauteen ja erityisosaajien kohdalla jopa yhteen viikkoon. Lisäksi hallitus on syyskuun budjettiriihessä asettanut muun muassa Maahanmuuttovirastolle lähes 10 miljoonan euron säästövaatimukset ensi vuodelle, mikä voi poikia henkilöstövähennyksiä.

Esitetty kaavamainen tuloraja ei myöskään huomioi eri ammattien erityispiirteitä eikä työmarkkinoilla tapahtuvia muutostilanteita. Palkkarajan asettamisella saattaa olla vaikutusta etenkin osa-aikatyöhön ja tiettyjen matalammin palkattujen alojen työntekijöiden oloihin. Esityksen vaikutukset kohdistuvat erityisesti maatalouteen, jossa ulkomaalainen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 114/2024 vp

työvoima on monen kriittisen työtehtävän kannalta aivan elintärkeä. [Mauri Peltokankaan välihuuto] Moni tällainen tehtävä on luonteeltaan sellainen, ettei ulkomaalaista työvoimaa voi käyttää kausityölain mukaisilla luvilla. Kaikilla aloilla kokoaikatyö ei työn luonteen takia ole välttämättä realistista eikä mahdollista.

Esitetyllä palkkarajalla tulee olemaan vaikutuksia sellaisillakin aloilla ja ammateissa, jotka ovat kausi- ja sesonkiluonteisia tai joissa palkka nykyiselläänkin jää lähelle työttömyysturvalain työssäoloehdon mukaista vähimmäistoimeentuloa, eli niin sanotuilla matalapalkka-aloilla. Tällaisia aloja on muuten aika paljon Suomessa, esimerkiksi juuri tämä maatalous- ja puutarha-ala, osa teknologiateollisuuden aloista, lentoemännät, stuerit, sanomalehtien varhaisjakelijat, henkilökohtaiset avustajat, parturit, kynsiteknikot sekä kotitaloustyöntekijät ja lastenhoitajat. Eli näitä aloja on yllättävänkin runsaasti.

Arvoisa puhemies! Keskustan valiokuntaryhmä katsoo, että lukuisten ongelmakohtien vuoksi tämä esitys on todellakin hylättävä, kuten edustaja Honkonen äsken sanoi. Esitys ei ole edes vastaus lakiesityksen perusteluissa väitettyihin ongelmiin. Sen sijaan esityksellä on todennäköisemmin kielteisiä vaikutuksia suomalaisten yritysten mahdollisuuksiin kasvaa ja kehittyä. Kustannusten nousu sekä työvoiman saatavuuden heikentäminen ilman vastaavaa tuottavuuden kasvua johtaisi yritystoiminnan kannattavuuden alenemiseen ja lopulta toiminnan hiipumiseen ja jopa lakkautumiseen. Silloin olisi vaarassa myös suomalaisten työpaikat.

Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Honkosen tekemää esitystä hylkäyksestä ja myös lausumaehdotusta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Muistattehan sitten tehdä niitä toisessa käsittelyssä... Niin joo, tämä oli toinen käsittely. Anteeksi, se edellinen oli se, kyllä. — Sitten seuraavaksi edustaja Meriluoto.

17.45 Laura Meriluoto vas: Arvoisa puhemies! On selvää, että Suomessa on saatava työstään elämiseen riittävä palkka myös työntekijän oleskeluluvalla työskenneltäessä. Vaikka tämän esityksen tavoite turvata ulkomaalaisen riittävä toimeentulo Suomessa on kannatettava, emme kuitenkaan voi kannattaa tiukkaa 1 600 euron rajaa, joka ei huomioi lainkaan erilaisia inhimillisiä tilanteita. Jos tässä laissa ei ole mitään joustoa, voi toimeentuloedellytys aiheuttaa kohtuuttomia ja inhimillisesti katsottuna kestäättömiä tilanteita.

Esimerkiksi yhteisvaikutuksia hallituksen toiseen lainsäädäntöhankkeeseen kolmen kuukauden karkotuslaista ei ole selvitetty. Karkottamisuhan vuoksi voisi olla perusteltua soveltaa esimerkiksi matalampaa palkkarajaa, mikäli henkilöllä on mahdollisuus työllistyä osa-aikaiseen työhön ja sitä kautta välttää karkotetuksi joutuminen. Myöskään lapsen etu ei muodosta poikkeusta tälle säädökselle. Jos esimerkiksi lapsi olisi Suomen kansalainen, mutta vanhempi ei, ei vanhemman ole mahdollista saada työntekijän oleskelulupaa, jos palkkarajaehdo ei täyty. Ongelmia voi syntyä myös esimerkiksi tilanteissa, joissa perheen kokonaistulot sinällään ylittäisivät muualla maahanmuuttolaissa säädetyt tulorajat, mutta perheenkokoajan tulot eivät yksin siihen riitä ja puolisolle haetaan työperäistä oleskelulupaa osa-aikaisen palkkarajan alittavan työn tekemiseksi. Sekään ei kuulosta järkevältä, että jos yksikin kuukausi, esimerkiksi lyhyt helmikuu, jää euronkin alle 1 600 euron, ei ole mahdollista päästä Suomeen.

Kohtuuttomien tai epätarkoituksenmukaisten seurausten ehkäisemiseksi olisi palkkarajaan ollut tarpeen säätää tilaa viranomaisharkinnalle. Palkkarajan arvioinnissa tulisi huo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 114/2024 vp

mioida myös kaikki sellaiset palkanlisät, jotka johtuvat lainsäädännöstä tai sovellettavaksi tulevasta työehtosopimuksesta ja jotka ovat ennakoitavissa.

Arvoisa puhemies! Vasemmistoliitto oli halukas korjaamaan tätä esitystä siten, että siinä pystyttäisiin paremmin huomioimaan ne erityiset tilanteet, joissa palkkarajasta olisi taroituksenmukaista tai kohtuullista joustaa. Koska esityksiämme ei kuitenkaan hyväksytty, olemme sitä mieltä, että lakiehdotus on syytä hylätä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Koskela.

17.48 Minja Koskela vas: Arvoisa puhemies! Tässä hallituksen esityksessä säädetään palkkarajasta, joka olisi edellytys työntekijän oleskeluluvan myöntämiselle. Raja olisi 1 600 euroa kuukaudessa. Palkkarajan asettamisella pyritään rajoittamaan maahanmuuttoa sellaisille aloille, joilla palkka on alle määrätyn rajan, ja lisäksi halutaan varmistaa, että työperusteinen maahanmuutto vahvistaa julkista taloutta ilman, että tämä palkkarajan asettaminen rajoittaisi liikaa työvoiman saatavuutta, ja että maahan saapuvilla työntekijöillä on todellinen mahdollisuus elättää itsensä ansaitsemallaan palkalla.

On tietenkin kannatettavaa tukea kaikkia tavoitteita työntekijöiden toimeentulon parantamiseksi. Tästä syystä vasemmistoliitto onkin esittänyt muun muassa minimipalkkalakia, alipalkkauksen kriminalisointia ja matalapalkka-aloille tehtäviä tasa-arvokorotuksia. Sen sijaan 1 600 euron minimipalkkaraja ei ole toimiva ratkaisu. Pahimmillaan se tuottaa vaikeasti ennakoitavia ongelmia joustamattomuutensa vuoksi. Mitä tapahtuu esimerkiksi lapsen edulle sellaisessa tilanteessa, jossa lapsi olisi Suomen kansalainen, mutta vanhempi ei, eikä vanhemman olisi mahdollista saada työntekijän oleskelulupaa, koska tämä palkkarajaehdotus jää täyttymättä? Entä sellainen tilanne, jossa perheen kokonaistulot ylittävät muualla maahanmuuttolaissa säädetyt tulorajat mutta toisen puolison tulot jäisivät alle tämän palkkarajan? Tätä palkkarajaa ei myöskään olla arvioitu suhteessa sinänsä järjestettävään kolmen kuukauden sääntöön, kuten edustaja Meriluotoikin totesi, ja minusta henkilöllä tulisi olla mahdollisuus työllistyä osa-aikaiseen työhön ja sitä kautta välttää karkotetuksi joutuminen. [Puhemies: Kiitoksia!] — Arvoisa puhemies, jatkan vielä hetken. [Puhemies: Selvä!]

Toivoo sopii, että tiukka palkkaraja johtaisi palkkojen nousuun. Olen kuitenkin skeptinen tämän asian suhteen. Jos ja todennäköisesti kun näin ei käy eli kun palkat eivät nouse, voi tämä esitys pahimmillaan lisätä paperittomuutta ja epävarmuutta Suomessa jo olevien kohdalla. Siksi, arvoisa puhemies, ajattelen, että palkan riittävyteen voidaan puuttua paremmin edellä mainittujen minimipalkan, alipalkkauksen kriminalisoinnin ja tasa-arvokorotusten lisäksi esimerkiksi tehostamalla työsuojeluvalvontaa ja säätämällä ammattiliitoille kanneoikeus. Näin voidaan samalla puuttua työperäiseen hyväksikäyttöön tehokkaammin kuin ajamalla ihmisiä epäinhimillisiin tilanteisiin joustamattomilla säännöillä. Vähintään pitäisi olla niin, että kohtuuttomien ja epätarkoituksenmukaisten seurausten ehkäisemiseksi tähän palkkarajaan olisi jätetty tilaa viranomaisharkinnalle ja palkkarajan arvioinnissa huomioitaisiin myös kaikki sellaiset palkanlisät, jotka johtuvat lainsäädännöstä tai sovellettavaksi tulevasta työehtosopimuksesta ja jotka ovat ennakoitavissa.

On hyvä, että hallintovaliokunnassa päätettiin lopulta niin, että sentään lomarahat huomioidaan osana tätä palkkatulorajaa, mutta mitään muita joustoja ei kuitenkaan hyväksytty, joten tämä muutos ei yksinään ole riittävä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 114/2024 vp

Kuten edustaja Meriluoto totesi, vasemmistoliitto ei voi kannattaa tätä lakia, ja haluamme, että tämä hylätään.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Suhonen.

17.51 Timo Suhonen sd: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Elikkä tässä nyt on käsittelyssä se, että oleskeluluvan tuloajaa nostetaan siten, että se on alakohtainen, työehtosopimuksen minimi, kuitenkin vähintään 1 600 euroa kuukaudessa, ja tämän on tietysti oikeasuuntainen. Totta kai meillä lähtökohdan täytyy tässä maassa olla se, että olipa työntekijä sitten minkä maan kansalainen tahansa, työllä kuitenkin tullaan toimeen. Tämän on hyvinkin loistava lähtökohta.

Totean kuitenkin sen, että valiokunnassa sosiaalidemokraattiset jäsenet ovat todenneet ansiokkaasti, hienosti sen, että vastalauseen muutosehdotuksessa nimenomaan tuodaan esiin se, että tällä hetkellä esityksessä ei määritetä sitä, milloin palkkaraja päivitettäisiin valtioneuvoston asetuksella seuraavan kerran ja miten usein sitä tultaisiin päivittämään sen jälkeen. Asetuksenantovaltuus on tästä syystä nyky muodossaan epäselvä ja epäjohtonmukainen.

Esityksen tavoitteet työntekijöiden mahdollisuudesta elättää itsensä ansaitsemallaan palkalla ja kokoaikatyön lisäämisestä eivät myöskään toteudu ilman palkkarajan säännöllistä päivittämistä, sillä hallituksen esityksessä todetaan palkkarajan vaikutuksen katoavan vuoteen 2029 mennessä kokonaan. Uhkana on myös, että asetetusta palkkarajasta muodostuu maksimitaso, johon työntekijän oleskeluluvalla Suomessa olevan työntekijän palkkaus tulee nojaamaan. Se, että palkkarajan tasoa tarkasteltaisiin säännöllisesti, auttaisi varmistamaan, että työntekijän palkka asetetaan ja sen jälkeen myös pysyy muun muassa ansiokehityksen tahdissa. Samalla haluamme korostaa, että myös ulkomaalaisten työntekijöiden kohdalla palkanmäärittelyn tulee aina ensisijaisesti tapahtua alan työehtosopimuksen palkkaryhmittelyn ja palkkaa koskevien määräysten mukaisesti siten, että esimerkiksi työntekijän aiempi kokemus ja osaaminen tulee huomioiduksi palkassa. Tämä oli varsin loistava huomio siellä valiokunnassa.

Haluan vielä lopuksi todeta sen, että työperäisen maahanmuuton onnistuminen vaatii tuekseen myös riittäviä keinoja työperäisen hyväksikäytön ehkäisyyn. Samalla saatavuusharkinnasta on pidettävä kiinni. Suomessa työehtojen on oltava kaikille samat, ja epärehellisesti toimivien yrittäjien ei pidä voida hakea kilpailuetua työehtojen polkemisella. Työperäisen hyväksikäytön kitkemiseksi tarvitaan myös uusia toimia, kuten alipalkkauksen kriminalisointia ja järjestökanneoikeutta, ja SDP:hän onkin tehnyt lakialoitteita nimenomaan tältä osin, mikä myös tukisi tätä hallituksen tekemää esitystä siitä, että palkalla tulee paremmin toimeen ja työntekijöitä ei poljeta. Harmi, kun nämä lakialoitteet eivät ole vielä edenneet eteenpäin. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lyly.

17.53 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin tähän 1 600 euron rajaan täytyy sanoa se, että palkanmäärittelyn pitää tapahtua ulkomaalaisten työntekijöiden kohdalla ensisijaisesti siten, että alan työehtosopimuksen palkkaryhmittelyä ja palkkaa koskevat määräykset tulevat sieltä pohjalle. Se on se, joka määrittellään ensin. Ja jos ei ole työehto-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 114/2024 vp

sopimusta, sitten tulee tämä 1 600 euron raja. Tämä on noin pelkistettynä tämä, jos tämän lain kokonaisuuden tässä katsoo.

No, onko tämä 1 600 euroa sitten paljon vai vähän: tein vähän vertailevaa tutkimusta. Aikaisempi työttömyysturvalain 1 399 euroa oli se pohja, eli tämä on noin 200 euroa korkeampi kuin se. Miten tämä sijoittuu sitten suomalaiseseen palkkatasoon ja ulkomaalaiseen palkkatasoon: Virossa tämä raja on 1 685 euroa, Ruotsissa 2 370 euroa, niin että siinä mielessä tämä on suhteellisen matalalla tasolla. No, miten se sitten istuu meidän työehtosopimusjärjestelmään kaiken kaikkiaan: Maatalouselinkeinojen työehtosopimuksen alin palkka, ykköspalkkaryhmän palkka, on 9 euroa 61 senttiä, ja juuri sellaisiin ryhmiin ehkä tämä tulee. Siitä tulee suurin piirtein 1 630, kun se muutetaan kuukausipalkaksi, ja siihen tulee sitten erinäisiä lisää vielä sen lisäksi. Eli maaseutuelinkeinojen työehtosopimuksessa on tämä se tilanne tällä hetkellä. Ja nyt sitten käydään työehtosopimusneuvotteluja ja varmaan nämä minimipalkat tulevat nousemaan. Ja nämä meidän työehtosopimukset ovat, voi sanoa kautta linjan, yli tämän 1 600 euron. Eli nämä näkökohdat huomioiden tämä lähtötilanne on tässä hieman matala suhteessa siihen, mitä tämän ehkä pitäisi olla.

Mutta tähän sisältyy myös sitten ongelmia, joita edustaja Suhonenkin tuossa äsken toi esiin. Eli tämä palkka, kun se määritellään nyt, voi pysyä tässä pitkään, jos me ei tässä tehdä muutosta. Ja tässä olisi pitänyt tehdä sellainen muutos, että tätä tarkistettaisiin vuosittain, niin että se seuraisi yleistä palkkakehitystä eikä jäisi jälkeen. Nyt tässä lakiesityksessä sitä asiaa ei ole.

Toinen asia liittyy siihen — täälläkin on viitattu siihen — että täällä työaika voi vaihdella ja on eräitä kuukausia, joissa on vähemmän tunteja ja se 1 600 euroakaan ei tule täyteen, ja siinä mielessä tulee ongelmalliseksi sitten sellaisten kuukausien arviointi tässä oleskeluluvassa. Eli tässä olisi pitänyt olla jonkinlainen vaihteluväli ja olisi pitänyt katsoa vähän pitemmän aikavälin keskiarvoa, eli tässä olisi ehkä keskiarvoluvuilla pitänyt mennä eteenpäin. Eli tähän lakiesitykseen liittyy tällaisia ongelmakohtia.

Mutta sitten, jos katsotaan tätä kokonaisuutta, niin tässä ei muuteta tätä perälautaa kovinkaan paljon, eli tämän 200 euron verran, mikä on ollut sellaisessa tilanteessa, ettei ole ollut työehtosopimusta, se nousee. Ja työehtosopimus on tällä hetkellä jo se perälauta aika monella alalla, ja tämä ei tule sen sijaan, niin että siinä mielessä tämä on vain varmistamassa sitä, että tänne ei päästä ihan matalalla palkalla tekemään.

Eläkö tällä 1 600 eurolla Suomessa, niin se on sitten taas sellainen kysymys, joka tässä pitää sitten arvioida erikseen. Tietyillä maaseutupaikkakunnilla kustannustaso voi olla alempi, niin että pärjätään, mutta täällä pääkaupunkiseudulla ei varmaan pärjätä. Eli tähän liittyy ongelmakohtia, ja ne olisi tässä pitänyt ottaa huomioon. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hopsu.

17.58 Inka Hopsu vihr: Arvoisa puhemies! On hyvä ja kannatettava tavoite, että Suomeen työntekijän oleskeluluvalla maahan tulevat saavat työstään palkkaa, joka todellisuudessaakin riittää elämiseen. Valitettavasti hallituksen esitys on kuitenkin monin tavoin puutteellinen ja asettaa useat Suomeen muuttavat ja Suomessa jo asuvat ulkomaalaiset työntekijät kohtuuttomaan asemaan.

Ensinnäkin uusi rajoitus tekisi maahan muuttaneen henkilön aseman elämäntilanteen muuttuessa entistä epävarmemmaksi ja työnantajasta riippuvaisemmaksi. Työperusteinen oleskelulupajärjestelmä on jo ennestään monimutkainen ja joustamaton järjestelmä, ja sii-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 114/2024 vp

hen liittyy jo valmiiksi monia rajoituksia, kuten työnteko-oikeus, saatavuusharkinta ja tiukka, kuukausittain täytettäväksi edellytetty toimeentuloedellytys. Samalla kavennetaan lupaviranomaisen ja tuomioistuinten harkintavaltaa huomioida esimerkiksi ulkomaalaisen yksityis- ja perhe-elämään liittyviä seikkoja osana kokonaisharkintaa. Tämä on valitettavasti jälleen yksi hallituksen esitys, joka kaventaa perheiden mahdollisuuksia rakentaa yhteistä elämää Suomeen, ja tämä taas on kotoutumistavoitteiden kanssa hyvin ristiriitaista. Henkilö, jolla on perhe täällä, kotoutuu tänne paremmin.

Lisäksi esityksessä ei oteta riittävästi huomioon sen vaikutuksia lapsen oikeuksiin ja asemaan. Koska valtioneuvosto voi päättää korottaa palkkarajaa asetuksenantovaltuuden nojalla, voivat vaikutukset lapsiin olla merkittävämmät kuin hallituksen esityksessä arvioidaan. Esityksessä tulisi olla mahdollisuus poiketa asetettavasta palkkarajasta perus- ja ihmisoikeuksien, mukaan lukien lapsen edun turvaamiseksi.

Esityksen vaikutusarvioinnissa todetaan tulo- ja elänerajojen noston vähentävän työperäistä maahanmuuttoa ja vaikutusten kohdistuvan ennen kaikkea osa-aikaisiin työsopimuksiin. Tulorajojen nosto tarkoittaisi, että yhä harvemmallalla työnantajalla olisi mahdollisuus palkata osa-aikaista työvoimaa ulkomailta, mikä lisäisi myös rekrytointien epävarmuutta. Osa-aikaiset työsuhteet ovat kuitenkin tärkeitä, sillä ne mahdollistavat pääsyn työmarkkinoille tilanteissa, jossa syystä tai toisesta ei ole mahdollisuutta koko-aikaiseen työhön. Osa-aikaisessa työssä työkokemus ja kielitaito myös karttuvat. Lisäksi esimerkiksi harjoittelu- tai perehdytysjakson palkka on pääsääntöisesti normaalia pienempi, jolloin ansiot eivät välttämättä ole riittäviä tulorajan täyttymiseksi.

Esitetyt muutokset voivat vaikeuttaa entisestään työuralla etenemistä ja parempipalkkaihin töihin pääsyä Suomessa. Vihreissä emme siis voi kannattaa esitystä, vaan kannatamme tämän esityksen hylkäämistä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Vigelius.

18.01 Joakim Vigelius ps: Arvoisa puhemies! Ja arvoisa edustaja Hopsu, kysyn mielenkiinnosta, oletteko te puoltanut yhtäkään tämän salin, tämän eduskunnan tänne tuomaa maahanmuuttopolitiikan tiukennusta, vai onko se ollut aina kategorisesti ei käy, ei käy, ei käy? Siltä se on monesti kuulostanut.

Itse ajattelen, että harjoitetun maahanmuuton on palveltava suomalaista yhteiskuntaa, myös harjoittamamme työperäisen maahanmuuton. Se on ainoa terve lähtökohta maahanmuuttopolitiikalle. Työperäisen maahanmuuton uudistuksia tehdään Suomen ja suomalaisten ehdolla julkisen talouden vahvistamiseksi ja työmarkkinaympäristön tervehdyttämiseksi, ei suinkaan maakuvamme kiillottamiseksi tai oikeastaan kenenkään miellyttämiseksi muin perustein.

Palkkarajan asettamisen tavoitteena, jota voidaan pitää varsin kohtuullisena, on varmistaa, että maahan saapuvilla työntekijöillä olisi todellinen mahdollisuus elättää itsensä ansaitsemallaan palkalla. Asetettava 1 600 euron palkkaraja on linjassa työperusteista maahanmuuttoa tarvitsevien alojen työehtosopimusten koko-aikaisesta työstä maksettavien vähimmäispalkkojen kanssa. Palkkarajan asettaminen on hyvä ensiaskel, mutta on oltava valmius nostaa sitä korkeammalle muiden pohjoismaiden esimerkkiä seuraten. Emmehan me Suomessa tahdo jäädä ainoaksi Pohjolan maaksi, joka toivottaa tervetulleeksi halpatyövoiman.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 114/2024 vp

Julkisessa keskustelussa työperäisestä maahanmuutosta tuntuu toisinaan jäävän vähemmälle huomiolle yhteiskunnan kokonaisuus — kokonaisuus. Useimmiten työmarkkinaosapuolet päätyvät puolustelemaan halpamaahanmuuttoa melko yksisilmäisesti lähinnä omien intressiensä kautta. Sen sijaan yhteiskunnallista kokonaisuutta ei palvele työmarkkinoiden vääristäminen alipalkatun halpatyövoiman maahantuonnilla. Tästä kärsivät työntekijät itse.

Halpatyövoiman käyttö kostaustuu liian usein nimenomaan laiminlyönteinä esimerkiksi työturvallisuudessa, työehtosopimuksissa tai työterveyshuollossa mutta monesti myös tehdyn työn jäljessä. Olemme monin paikoin käytännössä Suomessa, myös lännessä laajemmin, luoneet riippuvuussuhteen halpatyövoimaan, eli yrityksille muodostuu epäterveitä intressejä hankkia Suomeen sellaista työvoimaa, joka palvelee kyllä yritystä mutta sen sivutuotteena polkee esimerkiksi kotimaisten työntekijöiden palkkoja, kuormittaa sosiaalieläntuoksien ja palvelujen kautta julkista taloutta tai sitten ylläpitää suomalaisten osaajien työttömyyttä. Näinhän osa yrityskentästä ei tietenkään tätä ajatusta myy poliittisille päättäjilleen. Epäterve riippuvuussuhde ulkomaiseen halpatyövoimaan on paketoitu monesti innovaatioiden, tuottavuuden, kilpailukyvyn ja menestymisen käärepapereihin. Nehän kuulosovattavat hyviltä ja oikein kannatettavilta asioilta, eivätkä haitalliset sivuvaikutukset jää heidän vastuulleen kuin välillisesti ja vasta ehkä pidemmän aikajänteen myötä.

Tinkimisellä on kuitenkin hintansa, ja siksi otan konkreettisen esimerkin tositapahtumiin perustuen. Kesäkuussa 21 kolme ulkomaalaistaustaista miestä oli raivaamassa taimikkoa Liperissä. Kun yksi heistä horjahti, osui hänen raivaussahansa terä työkaveria käteen. Tähän Aluehallintoviraston tarkastaja laati sitten kertomuksen ja siitä selvisi, että näille ulkomaalaisille oli järjestetty työhön yhden päivän perehdytys, ei aiempaa kokemusta. Työnantajan edustaja oli kertonut miehille, että työ sujuu nopeammin ilman suoja. Tämä ei varsinaisesti vastaa sitä huippuosaamista, innovaatioita ja tuottavuutta, mitä työperäisen maahanmuuton myyntipuheissa toistuvasti hoetaan.

On ymmärrettävää, että se, mikä on yritysten näkökulmasta hyödyllistä ja tuottavuutta parantavaa, voi olla yhteiskunnan kokonaisedun näkökulmasta osaoptimointia ja nettovaiikutuksiltaan kielteistä. Se ei itse asiassa ole yritystenkään etu, jos halpatyövoima helppona ratkaisuna ei käytännössä luo tosiasiallista kannustinta tehostaa toimintaa työpaikoilla tai lisätä työn tuottavuutta, Suomen kilpailukykyä kun ei ole rakennettu pilkkahintaisten käsiparien vaan osaavien pääköppien varaan. Siksi työperäisen maahanmuuton pitää olla suomalaisia yrityksiä palvelevaa, julkista taloutta vahvistavaa ja yhteiskunnan kokonaisedun mukaista. Siihen tämäkin lakiuudistus omalta osaltaan tähtää.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Bergbom.

18.07 Miko Bergbom ps: Arvoisa rouva puhemies! Työperäisille maahanmuuttajille tullaan asettamaan 1 600 euron minimituloraja tai vähintään työehtosopimusten minimi, mikä tarkoittaa monessa tapauksessa yli 1 600 euron kuukausikohtaisia tuloja, ja tämä on positiivinen uudistus, koska eihän se nyt tietenkään voi olla niin, että suomalaisen veronmaksajan tehtävä on toimia tulonsiirtoja antavana toimijana niille työnantajille, jotka hakevat kolmansista maista tänne ihmisiä työskentelemään palkalla, jolla he eivät voi tulla toimeen.

Tästä on valitettavasti todisteita. Nimittäin tämänkin käsittelyn aikana MaRa otti voimakkaasti kantaa vastustaakseen tätä hallituksen esitystä, ja Iltalehden artikkelissa MaRan

Pöytäkirjan asiakohta PTK 114/2024 vp

edustaja suoraan myönsi, että kyllä se näin on, että eihän semmoisilla 1 300:n, 1 400 euron tuloilla toimeen tule Suomessa, mutta ei hätää, kun siihen on ratkaisu: asumistukea ja kaikenlaisia muita ratkaisuja on tarjolla. Tämähän tarkoittaa sitä, että tällä hetkellä suomalainen veronmaksaja kompensoi sen puuttuvan palkanosan, ja tämä on tietenkin aivan järjenvastaista toimintaa. Silloinhan kyseessä on sellainen työperäinen maahanmuutto, jossa ei omillaan tulla toimeen tässä maassa vaan vaaditaan kompensatiota suomalaisilta veronmaksajilta, ja se on aivan kestäväntöntä.

Sehän aiheuttaa ensinnäkin epäterveen tilanteen suomalaisille työmarkkinoille, siihen kilpailuympäristöön. Pystytkö esimerkiksi suomalaisena työntekijänä sanomaan, että minä tulen tekemään töitä näillä 1 300 euron tuloilla kuukaudessa? No et välttämättä pysty. Silloin se johtaa semmoiseen palkkakilpailuun, jossa palkat eivät nouse. Toisaalta se johtaa tilanteeseen, jossa muut veronmaksajat joutuvat yhä suuremman osan veroistaan maksamaan sitten kompensoidakseen tätä halpatyövoimaa, jota kolmansista maista raahataan.

Sitten on aivan käsittämätöntä, että keskusta eritoten vastustaa tätä hallituksen esitystä yhdessä vihreiden kanssa. Vihreätkin puhuu paljon ihmisoikeuksista, mutta kysyn: missä on sen ihmisen ihmisoikeus, joka lähtee kolmansista maista Suomeen ja tulee tänne tekemään töitä sellaisella palkalla, jolla ei tässä maassa kerta kaikkiaan tule toimeen? Tämä on nykyaikaista ja modernia orjakauppaa, jota ei pitäisi harjoittaa. Se on epävertettävää, ja on fiksuja, että se siivotaan pois tästä maasta. On totta, että 1 600 euroa ei ole vielä korkea raja, monessa maassa se on vielä korkeampi, mutta positiivinen uutinen on se, että tähän esitykseen on rakennettu sisään mahdollisuus myös korottaa sitä tulorajaa jatkossa, ja toivonkin, että tätä tullaan tarkistelemaan, koska kun palkat nousevat, niin on syytä myöskin tarkistaa sitten tätä 1 600 euron rajaa, että sekin tulevaisuudessa nousee ylöspäin.

Mutta yhtä kaikki, jos Suomeen tullaan töihin, niin totta kai sillä palkalla pitää elää, eikä voi olla niin, että on suomalaisen veronmaksajan tehtävä kustantaa osa siitä palkasta. Se ei kerta kaikkiaan ole tämän hyvinvointivaltion etu, se ei ole Suomen etu, eikä se ole suomalaisen duunarin etu. Tämä esitys parantaa Suomen ja jopa näiden työperäisten maahanmuuttajien tilannetta, ja siitä kiitos hallitukselle ja hallintovaliokunnan puheenjohtaja Mauri Peltokankaalle. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rostila.

18.10 Onni Rostila ps: Arvoisa rouva puhemies! Nyt käsitellään tosiaan tärkeää ja periaatteellisesti merkittävää lakiuudistusta. Osana hallitusohjelmaa suomalainen maahanmuuttopolitiikka muuttaa hyvin merkittäväällä tavalla suhtautumistaan myös niin sanottuun työperäiseen maahanmuuttoon eli elintasosiirtolaisuuteen ja sosiaaliturvan varaan heittäytyvään maahanmuuttoon, joka ainoastaan naamioidaan tai valkopestaan työperäiseksi maahanmuutoksi.

Täytyy sanoa, että yhteiskunnallinen keskustelu nimenomaan tästä asiasta on paikka paikoin taantunut todella surkealle tasolle. Viimeksi viime viikonloppuna perussuomalaisten puheenjohtaja Riikka Purra väänsi rautalangasta juuri tätä problematiikkaa, että meillä ei ole varaa osaoptimoida tällaisessa kysymyksessä sellaista maahanmuuttoa, joka tulee julkisen sektorin taakaksi ja veronmaksajien rahoittamaksi viime kädessä.

Kollega Bergbom nosti esille tämän MaRan julkisen kannanoton siitä, että ei edes vaivauduta peittelemään, että ollaan veronmaksajan kukkarolla, vaan aivan avoimesti sanotaan, että totta kai näitä ulkomaalaisia maahanmuuttajia ja siirtotyöläisiä ikään kuin sub-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 114/2024 vp

ventoidaan sitten veronmaksajien rahoilla. Minusta tämä kertoo aivan käsittämättömästä moraalikadosta, joka on päässyt syöpymään suomalaisen yhteiskunnan perusrakenteisiin, kun meillä vastuullisissa tehtävissä olevat merkittävät yhteiskunnalliset vaikuttajat päästelevät tällaisia sammakoita suustansa.

Mutta sitten minun täytyy ihmetellä keskustan poukkoilevaa linjaa tässä asiassa. Siitä ei ole pitkä aika, kun keskustapuolueen puheenjohtaja oli hyvin pontevana Ylen Ykkösäämussa paaluttamassa, että rikollisia ja pummeja emme tänne kaipaa. No, nyt me ollaan käsittelemässä täällä siis juuri tähän sosiaaliturvaperusteiseen maahanmuuttoon liittyvää hyvin ansiokasta hallituksen esitystä. Mitä tekee keskusta? [Juho Eerola: Missä ovat kaikki?] He vastustavat kategorisesti tätä ja vetoavat siihen, että EK:n linja olisi jotakin muuta. Siis tähän on aivan pöyristyttävää puhetta.

Arvoisa puhemies! Sitten täytyy sanoa, että SAK:n linja varmaan valuu tässä myös sosiaalidemokraattien kannanottoihin. Siellä on ihan hyviä näkökulmia, joskin vielä haasteitaan, ymmärrän sen, mutta kokonaisuutena kyllä tässä otetaan iso harppaus tervejärkisemmälle polulle suomalaisessa maahanmuuttopolitiikassa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Peltokangas.

18.13 Mauri Peltokangas ps: Arvoisa puhemies! Tämän lakiuudistuksen tarkoituksena on varmistaa, että työperäinen maahanmuutto todella vahvistaa julkista taloutta. Ajatuksena on, että maahan saapuvilla täytyy olla mahdollisuus tulla toimeen ansaitsemallaan palkalla. Muussa tapauksessa tämä johtaa siihen, että pienempiä palkkoja saavat henkilöt joutuvat turvautumaan muihin yhteiskunnan tarjoamiin tukiin ja palveluihin tullakseen toimeen. Se ei ole oikein veronmaksajia eikä myöskään maahan tullutta työntekijää itseään kohtaan. Pahimmassa tapauksessa se aiheuttaa kannustinloukkuja, kun suuremman palkan työtä ei kannata edes ottaa vastaan, kun saman rahan saa joka tapauksessa. Korkeampi palkkaraja ja työmarkkinoiden järkevä sääntely tekevät Suomesta varmasti houkuttelevamman kohteen korkeamman palkkatason työntekijöille ja erityisosajille — ei tässä pitäisi olla kenellekään mitään epäselvää.

Arvoisa puhemies! Palkkaraja siis parantaa työperäisen maahanmuuton taloudellista vaikutusta julkistalouteen. Eikö laadukas ja tuottava maahanmuutto ole meidän kaikkien, ihan kaikkien, yhteinen intressi? No ei ole. Tänäpä tältä salista ovat poistuneet vasemmisto, vihreät ja keskusta, jotka jälleen kerran löysivät toisensa: kuin toverit marssivat pihalle vihreitä lippuja heiluttaen, koska he eivät kannata tuottavaa maahanmuuttoa vaan halpatyövoimaa, mikä on käsittämätöntä politiikkaa. Minne on hävinnyt alkioalaisuus tästä salista? Miksi keskusta vastustaa palkkarajoja ja siten kannattaa ulkomaisen halpatyövoiman hyväksikäyttöä? Onko tämä nyt sitä teidän — arvoisat keskustalaiset, poissa olevat — oman linjanne vetoa? Ihan vastikään, kuten juuri kuulimme ansiokkaasti edustaja Rostilan suusta, te puheenjohtajanne suulla täällä ilmoititte televisiolähetyksessä, ettei pummeja eikä rikollisia tarvita, mutta tällä hetkellä näyttävät osa-aikapummit kelpaavan. Keskustan silloin tällöin esiin nouseva maahanmuuttokriittisyys näyttää jälleen kerran turhalta puheelta, kun teot — teot — ovat taas aivan jotain muuta kuin juhlapuheet, mitä täällä pidetään. Keskustan riveistä on kuultu huolta kehitysavun leikkauksista ja pelkoa siitä, että suomalainen työntekijä saa töitä ennen ulkomaalaista työntekijää. En ihmettele, en ihmettele, että alkioalaiset, ne vielä aidot maaseudulla, pyörittelevät päätään, että hyvänen aika, mitä tämä vanha maaseudun puolue touhuraa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 114/2024 vp

Jos me ajattelemme tätä tilannetta, jopa SDP:n vastalauseet sinänsä kannattavat palkkarajoja: vaikka erinäisiä lisäyksiä ja tarkennuksia onkin esitetty, vastalauseet ovat joka tapauksessa tyyliltään rakentavia ja yksityiskohtaisia. Jopa SAK on palkkarajojen kannalla. Tässä herää monenlaisia kysymyksiä ylipäättään siitä, minkälaista politiikkaa tänä päivänä tässä salissa tehdään. Muunneltuun totuuteen ollaan jälleen tänään totuttu, nimittäin keskustasta maalasit täällä tänään, että tämäkin laki vaikuttaa kausityöntekijöihin. Korostan luehtun ymmärtämistä myös keskustan ryhmälle, koska tämä laki ei koske kausityöntekijöitä.

Arvoisa puhemies! Kuten tiedämme, kaikilla aloilla ei ole työehtosopimusta, joka määritteli minimipalkan. Työehtosopimusten minimi on jo nykyisellään hyvin usein korkeammat kuin tämä asetettava 1 600 euron minimi, joten muutos ei ole kovinkaan raju nykytilaan verrattuna. Elinkaarilaskelmatkin osoittavat, että työperäisillä maahanmuuttajilla, joiden palkka ylittää 1 600 euroa, on todennäköisimmin positiivinen nettovaikutus julkiseen talouteen. Tämähän tässä on jutun juoni.

1 600 euron palkkaraja on toki poliittinen kompromissi neljän hallituspuolueen välillä, ja perussuomalaiset tulevat tulevaisuudessa ajamaan tätäkin kovempaa rajaa. Kiitän niistä puheenvuoroista, jotka ovat olleet huolestuneita tästä rajasta. Itse olisin valmis tarkistamaan tämän vuoden välein korkeammalle. Tästäkin on tässä salissa kuultu yhdenmukaisia mielipiteitä. Tämä on kuitenkin yksi pieni osa sitä maahanmuuttopolitiikan kokonaisuudesta, johon perussuomalaiset tähtäävät, jota hallitus tekee ja joka tässä salissa tämän hallituskauden aikana tulee tapahtumaan. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Peltonen.

18.18 Eemeli Peltonen sd: Arvoisa puhemies! Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä ulkomaalaislain muuttamiseksi, jossa on tarkoitus nostaa työntekijän oleskeluluvan palkkarajaa siten, että se on alakohtainen työehtosopimuksen minimipalkka, kuitenkin vähintään 1 600 euroa kuukaudessa. Palkkaraja asetettaisiin valtioneuvoston asetuksella, joten lakiin lisättäisiin asetuksenantovaltuutus. Tästä esityksestä hallintovaliokunta on mietintönsä antanut.

Tämähän ei ole hallituksen esityksistä, joilla muutetaan ulkomaalaislakia, mitenkään huonoimmasta päästä, pikemminkin päinvastoin, tämä esitys on aivan oikeansuuntainen. Myöskin me sosiaalidemokraatit kannatamme lähtökohtaisesti sitä, että 1 600 euron palkkaraja asetettaisiin, mutta katsomme kuitenkin, että tätä hallituksen esitystä olisi ollut paikallaan täsmentää kolmen kohdan osalta, jotka avasimme tässä pykälävastalauseessamme, josta tässä salissa viime viikolla myöskin äänestykset kävimme.

Ensimmäinen muutos, jota esitimme tähän esitykseen, oli se, että tähän palkkarajaan ja tähän asetuksenantovaltuuteen täsmennettäisiin myöskin se ajanhetki, jolloin tätä asetusta ja palkkarajaa tulisi tarkistaa. On selvää, aivan kuten hallituksen esityksen perusteluissakin todetaan, että ilman tämän palkkarajan säännöllistä päivittämistä hallituksen esityksessä todetulla tavalla tämä palkkarajavaikutus katoaisi jo vuoteen 2029 mennessä, eli on selvää, että tässä tarkastelussa tulisi säännöllinen väliaika asettaa jo tässä yhteydessä. Se, että palkkarajan tasoa tarkasteltaisiin säännöllisesti, auttaisi varmistamaan työntekijän palkan asetettavan muun muassa ansiotasokehityksen tahtiin ja sen jälkeen myöskin pysyvän siinä.

Toinen muutos, jota omassa vastalauseessamme esitimme, koski sitä tarkastelua, joka tapahtuisi jatkolupaharkinnassa. Olimme sitä mieltä, että kuukausittaisen tarkastelun ase-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 114/2024 vp

masta palkkarajan ylittymisestä olisi toimivampaa tehdä tarkastelu koko luvan ajalta, jolloin sitten voitaisiin huomioida myös nämä alakohtaiset erot, jotka ovat myöskin todellisuutta.

Kolmantena muutoksena ehdotimme sitä, että tätä esitystä sovellettaisiin niin, että sitä ei tehtäisi henkilöihin, jotka ovat jo saapuneet tämän aiemman palkkarajan piirissä, koska on epärealistista olettaa, että he lyhyessä ajassa pystyisivät välttämättä pääsemään tähän uuteen asetettuun palkkarajaan.

On sääli, että tässä ensimmäisessä käsittelyssä näitä sosiaalidemokraattien rakentavia esityksiä ei hyväksytty. Ne olisivat tehneet tästä esityksestä huomattavasti paremman ja toimivamman vastaamaan niihin sinänsä hyviin tavoitteisiin, joita tämän [Puhemies koputtaa] hallituksen esityksen taustalla on.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rintamäki.

18.21 Anne Rintamäki ps: Arvoisa puhemies! Käsittelyssä olevan hallituksen esityksen mukaan tarkoituksena on muuttaa ulkomaalaislakia siten, että säädetään erillinen palkkaraja työntekijän oleskelulupa. Palkkaraja asetettaisiin sellaiseen tasoon, ettei se tarpeettomasti rajoittaisi työvoiman saatavuutta. Palkkarajalla turvattaisiin se, että työperäinen maahanmuutto vahvistaa julkista taloutta eikä päinvastoin.

Hallitusohjelmassa on sovittu siitä, että palkkaraja on 1 600 euroa. Esityksessä käytetään termiä palkkaraja eikä hallitusohjelman mukaista termiä tuloaja, koska raja tulee ylittää nimenomaan palkkatuloilla eikä sen täyttymisessä oteta huomioon muita tuloja.

Asetettava palkkaraja koskee ainoastaan työntekijän oleskelulupaa eikä kaikkia työnteon perusteella myönnettäviä oleskelulupia. Näin ollen esityksellä ei ole vaikutuksia esimerkiksi kausityöntekijöihin, erityisasiantuntijoihin tai muihinkaan työnteon perusteella myönnettäviin oleskelulupiin — paitsi työntekijän oleskelulupa. Palkkaraja ei myöskään koskisi muilla oleskeluperusteilla maassa oleskelevia kolmannen maan kansalaisia, esimerkiksi opiskelijoita ja perheenjäseniä. Toimeentuloedellytys jäisi voimaan palkkarajan rinnalle, koska toimeentuloedellytysten tulkintaa esitetään selkeytettäväksi.

Arvoisa puhemies! Hallintovaliokunta on mietinnössään esittänyt, että uusi palkkaraja antaa paremmat mahdollisuudet itsensä elättämiseen ansaitsemallaan palkalla kuin mitä nykyinen työttömyysturvalain mukainen 1 399 euroa kuussa. Uusi palkkaraja on lisäksi linjassa työperusteista maahanmuuttoa tarvitsevien alojen työehtosopimusten kokoaikaisesta työstä maksettavien vähimmäispalkkojen kanssa. Kaikille töille ja aloille ei ole olemassa työehtosopimusta, jolloin kohtuullisen palkkarajan on hyvä olla olemassa.

Esityksen mukaan palkan tulee ylittää palkkaraja koko sen ajan, kun henkilö työskentelee luvan turvin Suomessa. Palkkarajan täyttymisen arvioinnissa ei oteta huomioon palkanlisiä. Lisät voidaan kuitenkin huomioida jatkolupaa haettaessa, kun takautuvasti arvioidaan sitä, onko palkkaraja ylittynyt edellisen luvan voimassa ollessa, koska lisien suuruus on jälkikäteen todennettavissa.

Tervehdin ilolla tätä hallituksen esitystä. Tässä salissa me kaikki varmasti olemme yhtä mieltä siitä, että maahamme tulleen henkilön pitäisi pystyä elättämään itsensä palkallaan, eikö niin? Tarkoitushan ei ole pitää maassa orjatyövoimaa tai sosiaaliturvan varassa elävää työvoimareserviä. Huomionarvoista on sekin, että SAK kannatti jopa korkeampaa palkkarajaa, joten voidaan ajatella hallituksen esittämän palkkarajan olevan maltillinen. — Kiitos.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 114/2024 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Autto.

18.25 **Heikki Autto kok:** Arvoisa rouva puhemies! Niin tämä nyt käsiteltävänä oleva esitys ulkomaalaislain muuttamisesta kuin hallituksen maahanmuuttoon liittyvä linja ylipäättään on hyvin maltillista Suomen lainsäädännön viemistä, voisi sanoa, tällaiselle yhteispohjoismaiselle linjalle, jossa huolehditaan siitä, että työperäinen maahanmuutto jatkossakin hyödyttää yhteiskuntaamme tavalla, joka tarjoaa tänne maahan tuleville hyvän mahdollisuuden työntöön ja yhteiskuntaan osallistumisen kautta turvata oma ja läheistensä toimeentulo, mutta myös niin, että tämä osallistuminen yhteiskuntaan palvelee laajasti koko yhteiskunnan etua. Nämä nyt määritettävät tulorajat ovat osa tätä kokonaisuutta ja mielestäni perustuvat tärkeään periaatteeseen, että työntekijä on varmasti palkkansa ansainnut. Ja on perusteltua tavoitella työperäisessä maahanmuutossa linjaa, joka mahdollistaa nimenomaan sen, että kun maailmalta tullaan Suomeen töihin, niin tänne tullaan tekemään töitä, joilla pystyy Suomessa myös kohtuullisesti elämään, sekä itsensä että läheisensä toimeentulon turvaamaan.

Kaikki nämä uudistukset, joita pääministeri Orpon hallitusohjelman mukaisesti nyt tehdään ja laeiksi säädetään, ovat omiaan vahvistamaan maahanmuuton yleistä hyväksyttävyyttä Suomessa. Ja tämä on todella tärkeää yhteiskunnallisesti, jotta voimme välttyä sen kaltaisilta kehityskuluilta, joita esimerkiksi joissain toisissa EU-kumppanimaissamme tai muissa länsimaissa laajemmin on nähty. Maahanmuuttoon liittyvät erilaiset ilmiöt ovat johtaneet jopa yhteiskunnallisiin levottomuuksiin, ja tämän kaltaista emme tietenkään Suomessa toivo. Näinpä voin ajatella kyllä hyvin niin, että nämä hallituksen uudistukset ovat nimenomaan Suomeen muuttavien henkilöiden ja jo aiemmin tänne Suomeen maahanmuuttajina tulleiden sekä heidän jälkeläistensä parhaaksi.

Kaiken kaikkiaan yhteiskunnan etu on se, että saamme tänne työtä tekemään ja tätä yhteiskuntaa rakentamaan tulevia ihmisiä. Siksi on tärkeää, että lainsäädännöllisesti muokkaamme maaperää sellaiseksi, että Suomi on vastaanottavainen ja hyvä yhteiskunta heille, jotka oikeilla aikeilla tänne tulevat maataamme rakentamaan.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Eerola.

18.28 **Juho Eerola ps:** Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Autto tuossa juuri minua ennen puhui yhteispohjoismaisesta linjasta, ja olen itse yhteensä varmaan jo yli kymmenen vuoden ajan kahdessa erässä tehnyt uraa tuolla Pohjoismaiden neuvostossa. Siellä meillä on sellainen — vähän niin kuin senaattori Cato aikanaan sanoi, että Karthago on tuhottava — ikaikainen tavoite Pohjoismaiden neuvostossa ollut se, että nämä rajaesteet on poistettava. No, tässä yhteydessä rajaesteillä ei tarkoiteta sitä, että nämä paperittomat siirtolaiset eli turvapaikanhakijat tunkeutuvat Pohjolan maista rajan yli toiseen, kuten kävi silloin syksyllä 2015, vaan tarkoitetaan sitä, että lainsäädäntöä ja käytäntöä maittemme välillä tulisi yhdenmukaistaa. Tässäkin talossa tämän seurauksena, mitä tahansa lainsäädäntöä täällä tehdäänkin, otetaan aina huomioon naapurimaissa, yleensä verrokkimaissa, jo olemassa oleva lainsäädäntö. Oppositiopuolueet, nykyiset oppositiopuolueet ja edelliset oppositiopuolueet, kaikki puolueet käytännössä aina, peräänkuuluttavat täällä tätä ihan samaa, ja halutaan seurata milloin Ruotsin tai milloin jopa koko Euroopan esimerkkiä — yhdenmukaistaa ja tosiaan tätä meidän lainsäädäntöä ja muita käytäntöjä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 114/2024 vp

No, ainoan poikkeuksen nyt tällä kaudella ovat muodostaneet nämä työelämään tehtävät uudistukset. Kun hallitus näissä asioissa, työelämään liittyvissä kysymyksissä, seuraa muun Pohjolan tai jopa muun Euroopan aiemmin toteuttamaa esimerkkiä, niin silloin sitten oppositio älähtää, ja erityisen paljon oppositio tuntuu älähtävän silloin, kun nämä työasiat jollain lailla yhdistyvät maahanmuuttoon, jossa yritetään siis tätä pohjoismaista mallia toteuttaa.

SDP:llä sinänsä on erittäin rakentava tämä heidän vastalauseensa tässä kysymyksessä, toisin kuin ehkä muilla oppositiopuolueilla, joilla on hyvin käsittämätön linja, etenkin tämä kepun linja, mihin tässä nyt jo viitattiin. SDP:tä kehottaisin tutustumaan pohjoismaisen yhteistyön nimissä tosiaan teidän veljespuolueeseen Tanskassa, joka toteuttaa huomattavasti — siis hallituspuolueena, pääministeripuolueenakin monet kerrat ollut — paljon tiukempaa maahanmuuttopolitiikkaa kuin mihin valitettavasti edes perussuomalaiset täällä Suomessa kykenevät. Sama näissä työasioissa yleensäkin, siellä on toteutettu ja on paikallisen SDP:n johdolla siis tätä tehty.

Mutta tosiaan tästä annan ihan tyylikkäät pisteet SDP:lle täällä Suomessakin, ehkä te olette löytämässä tämän Tanskan linjan. Tämä teidän vastalauseenne on rakentava. Omas takaan mielestäni tätä palkkarajaa ei tulisi lukita välttämättä tähän 1 600 euroon vaan tarkastella, ja omasta mielestäni tietenkin tarkastella ylöspäin. Siis tätä rajaa, poikkeuksena perussuomalaisten yleiseen linjaan, ei pitäisi laittaa kiinni. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

18.31 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Tässä on tärkeästä asiasta sillä tavalla kysymys, että tänne halutaan työperäistä maahanmuuttoa ja niille säälliset ehdot, ja tässä asetetaan niitä alarajoja, joilla pystytään sitten säällisiä ehtoja valvomaan. Se on tässä tärkeä osa, ja siksi tämä on niin tärkeä kysymys.

Mutta tässä erityisesti pitää ottaa huomioon se, että meillä on tässä sellaiseen tilanteeseen palkkaraja, kun työehtosopimusta ei ole. Ja nyt kun tämä työehtosopimus on se päämäärittävä tekijä, jolla palkkarajaa määritellään ja minimipalkkoja määritellään, niin minua huolestuttaa siinä erityisesti se, että tätä työehtosopimusten soveltamista, niitten levittämistä ja sopimisen vahvistamista, tämä hallitus ei kyllä aja. Sillä on vähän toisenlainen suunta tässä ollut. Minä pelkään, että työehtosopimusten kattavuus tulee pienenemään, ja palkkarajan merkitys tästä syystä voi tulla kasvamaan, kun työehtosopimuksen kattavuus kapenee. Tämä on semmoinen huomio, joka pitää tässä ottaa mukaan.

Arvoisa rouva puhemies! Sitten täytyy tämä käytännön tilanne huomioda. Tässä tehdään ennakoivaa lainsäädäntöä. Tämä on ensimmäinen osa siitä, ja työehtosopimus on tiettyllä tavalla ennakoivaa säännöstöä, se tiedetään, minkälaista se on: nämä molemmat ovat siinä yhtenä kokonaisuutena. Toisena tulee sitten se soveltaminen, ja soveltaminen osalta sitten katsotaan, kuinka hyvin tätä pystytään soveltamaan. Työehtosopimus tiedetään, osapuolet tietävät sen, ja se on ehkä se paras keino, koska siellä on järjestäytyneet osapuolet valvomassa sen toteutumista. Tämä 1 600 euron raja on käytännössä viranomaisvalvontaa, ja se on se neljäsosa. Tähän viranomaisvalvontaan me oltaisiin tarvittu vielä lisää työkaluja työsuojeluviranomaisille, ja siellä pitäisi olla sen verran resursseja, että ne pystyvät tätä valvomaan. Tämä on sillä tavalla myös muistettava, kun katsotaan tämän toteutumista.

Sitten, joka tapauksessa olen samaa mieltä, kun täällä on tuotu esiin, että tätä rajaa pitää nostaa säännönmukaisesti. Se on ollut meidän tarkoituskin, että se seuraisi tätä yleistä palk-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 114/2024 vp

kakehitystä, ja tämä 1 600 euroa, niin kuin äskeisessä puheenvuorossani sanoin, on aika alhaalla suhteessa, kun katsotaan tässä nytten näitä vierusmaita, Viroa ja Ruotsia. Tämä tarvitsisi sitten näitten valvontamekanismien lisäksi myös alipalkkauksen kriminalisointia ja muita tämäntyyppisiä lainsäädäntöjä. Silloin me voitaisiin turvata tämä perälauta hyvin, ja sillä olisi semmoista ennakoivaa luonnetta myöskin. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Vigelius.

18.34 Joakim Vigelius ps: Arvoisa puhemies! On toki liikuttavaa kuunnella SDP:n puheenvuoroja siitä, kuinka he löytävät yhtymäkohtia tästä palkkarajan asettamisesta, kuinka he voisivat olla kannattamassa jonkinlaisia palkkarajoja, mitä asetetaan työperäiselle maahanmuutolle, mutta jos ihan totta puhutaan, niin ette te kyllä kovin suurella todennäköisyydellä ole osa sellaista hallituskoalitiota, että koskaan pääsisitte tätä tavoitettanne edistämään. Sehän on selvää, että vihreät ja vasemmistoliitto eivät missään tapauksessa siihen suostuisi, ja uskon, että teidän omissakin riveissänne suhtaudutaan skeptisesti ajatukseseen, että minkäänlaisia ehtoja asetetaan Suomeen tulevalle maahanmuutolle, oli se sitten humanitaarista tai matalapalkkamaahanmuuttoa, joka on toki työperäistä mutta hyvin pitkälti suomalaisen hyvinvointivaltion sosiaaliturvalla tukemaa. Esimerkiksi vasemmistoliiton riveistä mitä todennäköisimmin tällaiset ehdotukset ja esitykset olisivat hyvinkin kamottavia — ainakin mitä olen edustaja Honkasalon puheenvuoroja kuunnellut aiemmin.

Se, mikä minua ehkä eniten tässä häiritsee, on se, että keskustasta — siis se puolue, josta vielä puolitoista vuotta sitten olisi uskonut, että se olisi voinut lähteä tällaiseen hallitukseen mukaan, joka ajattelee taloutta ja maahanmuuton tolkkulistamista — kyllä on rapissut ulkokuori pois ja sieltä paljastunut punainen sisäpinta. Nimittäin keskusta on vastustanut tässä viime aikoina liki kaikkia maahanmuuttoon etäisestikin liittyviä lakihankkeita, mitä täällä on edistetty.

Esimerkiksi meillä olivat täällä käsiteltävinä kehitysapuleikkaukset, jotka eivät suoraanaisesti maahanmuuttoa ole mutta liittyvät hyvin olennaisesti tähän talouden tervehdyttämiseen. Kehitysapuun menee miljardi euroa joka vuosi. Kun siitä huolimatta tämä hallitus on leikannut siitä, niin keskusta oli sitä mieltä, että tämä on huono asia. He kritisoivat avoimesti hallituksen kehitysapuleikkauksia, siis siitä huolimatta, että 17 vuotta on eletty velaksi täällä, alijäämäisiä budjetteja tehty, velkaannuttu suuresti.

Samanaikaisesti keskustasta vastustettiin myös erityisesti perussuomalaisten ajamia ja nyt ja tässä salissa osittain läpi vietyjä lakiuudistuksia, tiukennuksia, koskien kansalaisuuslakia. Keskusta vastusti näitä kiristyksiä ja todennäköisesti vastustaa myös niiden seuraavaa toista ja kolmatta vaihetta tässä salissa. Keskusta vastustaa nyt myös tätä 1 600 euron palkkarajaa työperäiselle maahanmuutolle.

Siinä on aikamoinen värisuora: vastustetaan kehitysavun leikkauksia, vastustetaan 1 600 euron palkkarajaa, vastustetaan kansalaisuuslain kiristyksiä.

Haluan itse tulla siihen johtopäätökseen, että ei kyse ollut silloin hallitusneuvotteluiden aikaan vain siitä, että keskustan piti mennä toipumaan hallitukseen kannatuskadon myötä, että he olisivat oikeasti voineet lähteä tähän hallituskokoonpanoon mukaan, vaan siitä, että kertakaikkisesti se ideologia, keskustalainen ideologia, ei enää tässä ajassa taivu taloudellisesti tolkkuliseen ja järkevään maahanmuuttopoliittiseen linjaan, [Puhemies koputtaa] vaan siellä on seura tehnyt kaltaisekseen vasemmalla puolella salia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 114/2024 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Bergbom.

18.38 **Miko Bergbom ps:** Arvoisa rouva puhemies! On kyllä todettava, että sekä keskusta että vasemmistoliitto ovat ääriään myöten elinkeinoelämän talutusnuorassa tällä hetkellä. Sieltä löytyy se yhteinen tahtotila vastustaa sellaista esitystä, jolla järkevöitetään suomalaista maahanmuuttopolitiikkaa koskien työperäistä maahanmuuttoa.

Nyt asetetaan työperäisille maahanmuuttajille tuloraja, joka on työehtosopimusten minimi, tai kuitenkin aina vähintään 1 600 euroa kuukaudessa. Sanoisin, että tämä on sen työperäisen maahanmuuttajankin etu. Onko tätä ajateltu vasemmistoliitossa ihmisoikeuksien kannalta? Kun ajatellaan tätä ihmistä, yksilöä, joka Suomeen tulee, niin onhan se hänen etunsa, että hän tulee toimeen sillä palkallaan. Sehän on ihan modernia orjakauppaa, että tänne yritykset raahaavat kolmansista maista ihmisiä työskentelemään pienillä tunneilla, matalilla ansioilla, joilla he eivät täällä tule toimeen, ja sitten kompensoidaan sitä sosiaali-
tuilla, jotka suomalainen veronmaksaja lopulta kustantaa — täysin vastuutonta ihmisten hyväksikäyttöä nyt tapahtuu.

Ajatelkaa sitä yksilöä, joka on jossain kolmansissa maissa: Kun hän ajattelee, että hän lähtisi Suomeen, ja sanotaan, että olisi 1 300 euroa kuukaudessa, niin se on sinällään hänen elintasonsa nousu, jos vertaa sen maan, jonkun yksittäisen maan, palkkatasoon. Mutta sitten kun hän tulee Suomeen, niin eipä se elintaso kovin korkea olekaan, kun täällä, hupskeikkaa, kaikki maksaakin huomattavasti enemmän, ja hän on yhtäkkiä täällä köyhyysrajan rajamailla. On siis aivan täysin epäeettistä ja vastuutonta, että yritykset raahaavat tällaisia ihmisiä tänne töihin ehdoilla, jotka eivät ole tämän työntekijän oikeuksien kannalta positiivisia. On tärkeätä, että talossa on aikuinen, joka kykenee asettamaan rajoja tällaiselle toiminnalle.

Mutta ihmettelen, että erityisesti vasemmistoliitto, joka väittää olevansa duunarin asialla ja ihmisoikeuksien asialla, on valmis kannattamaan siis sellaista maahanmuuttoa, joka nojaa suoraan sosiaalitukiin, vaikka kyse on työperäisestä maahanmuutosta — ei edes humanitäärisestä vaan työperäisestä. Se ei ole sen yksilön kannalta, sen ihmisoikeuksien kannalta, millään tavalla hyväksi. Sitten keskusta tietysti ihan samalla tavalla elinkeinoelämän talutusnuorassa kannattaa sitä, että tullaan millä tahansa ehdoilla polkemaan suomalaisille työmarkkinoille palkkoja ja nojaamaan sosiaalitukiin — täysin vastuutonta politiikkaa.

Mutta on hyvä, että näitä nyt uudistetaan. Tervehdin ilolla myös sitä, että sosiaalidemokraatit vähän kirittävät hallitusta tässä ja sanovat, että pitäisi olla korkeampia rajoja. Ehkä kysyisin, että kun te olitte viimeiset neljä vuotta vallassa, niin miksei mitään tehty. Miksei mitään tehty? Ei ollut rajoja, tai oli raja mutta oli matala, niin että ihmettelen vaan tietysti, mutta ehkä se johtuu teidän hallituskumppaneistanne. Ymmärrän, että keskusta ja vasemmistoliitto eritoten ovat haastavia tässä, koska he eivät halua, että minkäänkokoisia rajoja asetetaan, vaan on tärkeämpää, että saadaan tänne millä tahansa ehdoilla ihmisiä. Mutta on hyvä, että siihen nyt asetetaan rajoja ja Suomi siirtyy yleispohjoismaalaiselle linjalle, jossa huomioidaan niin vastaanottavan yhteiskunnan etu kuin tämän yksilön etu, joka Suomeen tulee. Se on ihmisoikeuksien puolustamista, se on suomalaisen duunarin puolustamista, ja se on tämän maan puolustamista.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rostila.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 114/2024 vp

18.41 **Onni Rostila ps:** Arvoisa rouva puhemies! Oikeastaan halusin vielä tähdentää tätä omaa ajatteluaani lakiesitykseen liittyen, eli kaksi keskeistä asiaa.

Ensimmäinen on tämä maahanmuuton laatukontrolli. Siihen liittyy se yhteisvaikutusten arviointi ja aika karkea laskutoimitus siitä, minkä verran ihmisen täytyisi tienata ollakseen ikään kuin julkisen talouden kannalta nettohyödyllinen, kun vähennetään ne julkiset palvelut ja tulonsiirrot, joita hän Suomen hyvinvointivaltiossa nauttii.

Toinen seikka, mikä liittyy tähän laatukontrolliin, on tietysti tämä tuottavuuden kasvu. Ihan samalla tavalla kuin edustaja Vigelius aiemmin, itsekin kyllä ihmettelen sellaista ajattelua, jossa yritetään väen väkisin tekohengittää Suomeen tällaisia halpatyövoimamarkkinoita ja sitten ihmetellään, minkä takia meillä ei talouden tuottavuus kasva. No eihän se tietenkään voi kasvaa, jos me ei yritetäkään innovoida ja investoida aidosti teknologisesti uusiutuvaan, innovaatioperustaiseen talouskasvuun, vaan tämmöiseen halpatyövoimaan perustuvaan, esimerkiksi palvelusektoriin.

No, sitten toinen keskeinen asia liittyy juuri tähän työmarkkinakokonaisuuteen, siis siihen, mikä on pienituloisten, mutta kuitenkin työssäkäyvien suomalaisten palkkakehitys, jos meillä ei ole minkäänlaista kontrollia siitä, millä ehdoilla ja minkälaisilla tuloilla voi Suomeen tulla. Eli suomalaisen duunarin palkanmuodostus, ihan ilmiselvä asia. Mutta tästäkin on liikkunut viimeiset vuodet semmoista ihan ihmeellistä, tohdinko sanoa, disinformaatiota, että halpamaahanmuutto ei mukamas vaikuttaisi pienituloisen duunarin työmarkkina-asemaan ja palkanmuodostukseen.

No, nyt on sinänsä ihan hellyttävää, että SDP ja SAK oppositiosta käsin hiukan kannustavat hallitusta tässä eteenpäin — tosin omalla vahtivuorolla näitä uudistuksia ei jostain syystä tehty. Aika tuore tämmöisen Labore-tutkimuslaitoksen selvitys tarkasteli esimerkiksi saatavuusharkinnan vaikutuksia nimenomaan matalapalkkasektorille, ja siellä esitettiin jopa Eta-alueen ulkopuolisille työntekijöille ihan tämmöistä minimipalkkarajaa. Siis hyvin vastaavan suuntaisia havaintoja siitä, että vuositasolla puhutaan tuhansien eurojen vaikutuksesta pienipalkkaisen suomalaisen palkanmuodostuksessa. Minä ihmettelen sitä, miten meillä voi olla tässä maassa vallalla tämmöisiä puolitotuuksia, joita ei haasteta, joita saa vaan selostaa julkisesti. Mutta hyvä, että näitä selvitetään. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Peltonen.

18.44 **Eemeli Peltonen sd:** Arvoisa puhemies! Tämän hallituksen esityksen tavoitteet siitä, että työn perässä maahan muuttaneilla on todellinen mahdollisuus elättää itsensä ja tulla toimeen, sekä myöskin tavoite kokoaikatyön määrän lisäämisestä — nehan ovat kannatettavia tavoitteita. Ne ovat myöskin meidän linjamme mukaisia.

Tulorajat, joita tässä yhteydessä käsitellään, ovat tärkeitä keinoja näiden tavoitteiden säätelämiseksi. Riittävän toimeentulon edellyttäminen tukee myös työperäisen hyväksikäytön ennaltaehkäisyä niiden muiden tärkeiden keinojen rinnalla, joita tässä keskustelussa on tänäkin iltana käsitelty. Jos ja kun tämä tuloraja asetetaan tämän hallituksen esityksen myötä sinne 1 600 euron tasolle, niin tämä muutoshan olisi nykytilaan suhteutettuna vielä melko maltillinen. Se olisi lähtökohtaisesti myös linjassa työperusteista maahanmuuttoa tarvitsevien alojen työehtosopimusten kokoaikaisesta työstä maksettavien vähimmäispalkkojen kanssa, eli se ei ole suuren suuri eikä kovin dramaattinenkaan muutos nykytilaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 114/2024 vp

Kun omassa vastalauseessa esitämme tulorajan tarkastelua vuosittain, niin se auttaisi kyllä huomattavasti siinä, että tämä palkkaraja myöskin pysyisi sitten ajan tasalla, ja se lisäisi tähän hallituksen esitykseen verrattuna myöskin tämän muutoksen ennustettavuutta. Se lisäisi ennustettavuutta paitsi työntekijöille, myöskin työnantajille, ja siksi olisi ollut ensiarvoisen tärkeää, että tässä jo hallituksen esityksessä ja valiokunnan mietinnössä olisi kytketty se tarkastelujakso vuoden välein tapahtuvaksi, jotta olisi kaikilla tiedossa, että vuoden välein tämä asia katsotaan kulloisenkin tilanteen mukaan.

Tämä hallituksen esitys koskisi myös jatkolupia kolmen kuukauden viiveellä voimaantulosta, vaikka henkilö olisi saapunut maahan jo nykyisen toimeentuloedellytyksen aikana. Tätä yksityiskohtaa tässä hallituksen esityksessä vastustimme sosiaalidemokraattien vastalauseessa valiokunnassa, koska asetelma on epäoikeudenmukainen ja kolme kuukautta on usein liian lyhyt aika uusien, paremmin palkattujen töiden löytämiseen. Eli olisimme tätä soveltamisalaa esityksessä hieman muuttaneet siitä, mihin nyt valiokunnassa päädyttiin.

Kun, edustaja Eerola, kannustitte sosiaalidemokraatteja tutustumaan Tanskan demareiden linjaan tässä maahanmuutossa, niin kannustan teitä perussuomalaisia täällä Suomessa tutustumaan näihin meidän muutosesityksiimme, joita valiokunnassa teimme, koska nämä muutosehdotukset, joilla tätä hallituksen esitystä olisi parannettu, olisi voitu valiokunnassa hyväksyä, kun ne kerran hyväksi on havaittu. Ja kiitän siitä, että näille muutosehdotuksille tässä toisessa käsittelyssä on tullut ymmärrystä, mutta toivoisin, että voisimme jo valiokuntavaiheessa parantaa esityksiä, kun aidosti huomaamme, että näitä kehittämiskohtia on, eikä vain edettäisi sillä esityksen [Puhemies koputtaa] viitoittamalla linjalla.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Bergbom.

18.47 Miko Bergbom ps: Kunnioitettu rouva puhemies! Vielä on pakko korostaa sitä, että kyllä tässä hallituksen kokonaisuudessa, mitä tulee tähän maahanmuuttopolitiikan uudistamiseen, on lähtökohtana suomalaisen veronmaksajan etu ja suomalaisen rehellisen duunarin etu, koska se ei ole vain tämä 1 600 euron tuloraja vaan tähän liittyy monia muitakin esityksiä.

On tietysti tämä kokonaisuus, jolla pyritään saamaan aikaan se, että jos Suomeen tulee työperäinen maahanmuuttaja, niin hänen ei tarvitse turvautua välittömästi sosiaalitukiin, kuten vasemmistoliitto ja keskusta haluaisivat, vaan hän nimenomaan tulee toimeen omalla palkallaan. Ja tämä mahdollistaa sen, että suomalaisen duunarin verorasitus ei kohdistu siihen, että hän joutuu kompensoimaan matalapalkkamaahanmuuttoa eli modernia orjatyövoimaa kolmansista maista — tietenkin terve linja.

No sitten on nyt tämä toinen kokonaisuus eli kolmen ja kuuden kuukauden sääntö, ja siinä myös toisaalta vahvistetaan ja turvataan sitä, että jos Suomeen tullaan työluvalla töihin ja työt loppuvat, niin sitten lähdetään ulos, jos ei töitä löydy. Ja tämä on tietenkin terve linja, koska eihän siinäkään voi olla niin, että jos tänne tullaan työluvalla — siis töihin — ja sitten joudutaan työttömäksi, niin on suomalaisten veronmaksajien tehtävä hamaan tappiin asti sitten maksella laskut siitä. Eihän semmoinen ole kerta kaikkiaan millään tavalla mahdollista. Tämä on nimenomaan suomalaisen duunarin etu.

Ja vaikka hallitusta kritisoidaankin monelta kantilta ja monella tavalla, niin nämä ovat aivan elintärkeitä kysymyksiä. Me ollaan nähty, mihin voi heikkolaatuinen maahanmuutto johtaa. Katsokaa Ruotsia — pommit paukkuvat, luodit lentelevät ja katujengit hallitsevat

Pöytäkirjan asiakohta PTK 114/2024 vp

erilaisia alueita. Kuka sinne haluaa kohta enää mennä? Sieltä muuttaa paikallisväestö pois monilta niiltä alueilta, ja Ruotsista soitellaan Suomeen, että alkää vaan tehdä samoja virheitä kuin me ollaan tehty. No, myös Ruotsissa on työperäiseen maahanmuuttoon asetettu tulorajoja ja monia muita säästöksiä, nyt kun on huomattu, mitä virheitä on tehty, eikä ihme. Ja on hyvä, että nyt, kun me ei olla vielä niin pitkällä, ehkäistään sellaiset ongelmat, mitä mahdollisesti voisi syntyä, jotta Suomesta ei tule mitään reservaatia kolmansien maiden ihmisille, jotka haluavat tulla nostamaan omaa elintasoaan suomalaisen duunarin ja suomalaisen veronmaksajan kustannuksella. Se on oikea linja — kiitos perussuomalaisille, kiitos hallitukselle siitä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Suhonen.

18.49 Timo Suhonen sd: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Tässä pykälässä tietysti tavoite on yhtenäinen monella puolueella, ja olemme jo monesti tässä nyt puhuneet tämän keskustelun aikana ja kehuneet toinen toistemme ryhmiä siitä, että näemme tärkeänä sen, että työllä pitää tulla toimeen. Mutta vähän tämä nyt lähti taas pikkusen niin, että ensin menttiin samaa polkua ja nyt sitten kuitenkin vähän lähdettiin eri polulle muutaman edustajan puheenvuorossa siitä, miksei SDP tehnyt viime kaudella ja näin poispäin. Vastaus... [Miko Bergbom: Kysymys!] — No, se oli kysymys. — Vastaus minulla on siihen se, että vaikea vastata. Viime kaudella olin kansanedustajana kaksi vuorokautta, kunnes putosin tarkastuslaskennassa pois, niin että ihan sen kahden vuorokauden aikana ei minulle vielä hahmottunut se, minkä takia emme lähteneet viime kaudella sitä tekemään. Mutta voin todeta niin, että kuitenkin tällä kaudella, kuten on moneen kohtaan tullut esiin, olemme tehneet lakiesityksiä, jotka ovat olleet varsin yhteneväisiä sen tavoitteen suhteen, mitä täällä edustajat ovat perussuomalaisista sanoneet, että he haluavat työntekijälle hyviä oikeuksia, he haluaa, että palkalla tullaan toimeen. Niitä esityksiä me olemme tehneet valtavasti nyt, ja toivoisin ennen kaikkea niille vahvemmin kannatusta, mitä ei ole tullut.

Ja toisekseen, kun puhutaan, että miksei viime kaudella, niin jos puhutaan tästä kaudesta, niin minulla on ollut täällä lista olemassa siitä, minkälaisia työelämäheikennyksiä, duunariheikennyksiä on jo yli toistakymmentä — osa on mennyt läpi ja osa on tulossa menemään läpi — niin että voitaisiin puhua myös siitä hieman, jos mennään kerran siihen, että miksi viime kaudella ei tehty. Puhutaan siitä, mitä tällä kaudella hallitus on tehnyt.

Pysytään nyt vaan siinä, mistä lähdettiin liikkeelle keskustelussa. Olimme yhtä mieltä siitä, että palkalla pitää tulla toimeen. Oltaisiin pysytty sillä polulla, eikä lähdetty harhailemaan sitten väärille poluille. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rostila.

18.51 Onni Rostila ps: Arvoisa rouva puhemies! Keskustelu polveilee ihan mielenkiintoisiin suuntiin. Kyllä minä peräänkuuluttaisin kuitenkin SDP:n suunnalta sitä isomman kuvan vaihtoehtojen uskottavuutta. Eli käsittääkseni kuitenkin aika vahvasti nojaatte vaihtoehtobudjetissanne ja muissakin yhteyksissä siihen, että Suomeen olisi saatavissa ja hankittavissa aika tavalla, siis nykyistäkin enemmän, työperäistä maahanmuuttoa. Tämähän on sen ison kuvan linja, eikö niin? Mutta sitten täällä pontevasti kyllä kannatatte siis ei vain hallituksen esittämää palkkarajaa, vaan sitäkin vielä kovempaa linjaa. En siis epäile sinän-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 114/2024 vp

sä vilpittömyyttänne, mutta onhan minusta perusteltu kysymys, mikä on tämä kokonaislas-kelma. Onko teillä joku linja nyt tässä asiassa?

Ja sitten mitä tulee näihin väitettyihin työmarkkinaheikennyksiin, niin kai mekin voi-daan sitten tältä puolelta kysyä, missä viipyvät SDP:n ja SAK:n kiitokset esimerkiksi tästä ansiokkaasta esityksestä. Eikö se ole harhaanjohtavaa puhetta väittää silloin sieltä suunnal-ta, että hallitus ei tee mitään suomalaisen duunarin puolustamiseksi, jos nyt te sanotte tääl-lä, että hyvä esitys suomalaisen duunarin puolustamiseksi? Näitä olisi kiinnostavaa kuulla. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

18.53 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Tässä kun on kysytty siitä, miten Suomes-sa näitä työehtojen asioita on hoidettu viime vuosina ja vuosikymmeninä, niin kaikki on lähtenyt siitä, että meillä työehtosopimukset määrittelevät minimiehdot Suomessa, ja se on se periaatteellinen lähtökohta. Työehtosopimukset elävät ajassa, ja niitä tehdään kullakin alalla sen alan lähtökohdista olevilla ehdoilla. Tämä on se perusajattelu, miksi näitä palk-karajoja ei ole tarvinnut aikaisemmin säätää eikä ole niihin ollut niin suurta tarvetta. Mutta jos työehtosopimusten kattavuus pienenee, niin kyllä aletaan Suomessa puhua siitä, että Euroopassa nyt aika monessa maassa on minimipalkkalaki olemassa, kun työehtosopimus ei kata samalla tavalla kuin Suomessa vielä kattaa, yli 80 prosenttia palkansaajien osalta työehdoista. Eli se, tarvitaanko meille tämmöisiä yksittäisiä minimipalkkarajoja, on suo-raan riippuvainen siitä, kuinka laaja työehtosopimusten kattavuus Suomessa on.

Tässä tilanteessa, kun tämä on tämmöinen spesiaalijuttu, jossa oleskeluluvan määritte-lyssä määritellään joku raja silloin, kun ei ole työehtosopimusta, tämä on nyt yksi pieni nurkka tässä kokonaisuudessa. Siinä mielessä tämä kokonaisuus pitää muistaa, että pää-suunta on kuitenkin työehtosopimusten ehtojen perusteella määriteltävä minimipalkka, ja siellä ne on hyvin huomioitu.

No, sitten voidaan puhua, onko tässä tapahtumassa nyt jotain siihen suuntaan, että työ-ehdosopimusten minimiehtoja tullaan löysäämään. Ja kyllä nämä esitykset, joissa sano-taan, että paikallista sopimista laajennetaan esimerkiksi ulkomailta tänne tuleviin lähetet-tyihin työntekijöihin, murtavat tämän työehtosopimuksen perälaudan varmasti, eli he eivät tiedä, minkälaisilla työehdoilla he täällä tulevat työskentelemään. Meillä on tällaisia esi-tyksiä täällä tälläkin hetkellä valiokunnassa käsittelyssä.

Eli me voimme aloittaa tämä keskustelun, ja meillä riittää pitkään iltaa siinä. Mutta tääl-lä on aika paljon asioita, ja luulen, että ehkä pitäisi pysyä tässä kokonaisuudessa, joka nyt on tänä iltana työn alla. Minä olen kyllä valmis käymään vaikka mistä täällä keskustelua, mutta mielelläni keskittyisin nyt tähän kohtaan. — Kiitos. [Miko Bergbom: Koskeeko se vain meitä?]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Itse asiassa se koskee eduskunnan täysistunnon pe-lisääntöjä. Täällä keskustellaan siitä asiasta, joka kulloinkin on käsittelyssä, ja sitten on laajempia kokonaisuuksia, joissa tämä joustaa. — Nyt edustaja Vigelius.

18.56 Joakim Vigelius ps: Arvoisa puhemies! Olen perehtynyt SDP:n rakenne-, työllis-yy- ja kasvutoimiin, joista tuli listaus viime keväänä, ja sen luettuani mietin, miten teillä on yhteensovitettavissa samanaikaisesti se, että te olette — tai ainakin esiinnytte siten, että

Pöytäkirjan asiakohta PTK 114/2024 vp

olette — valmiita asettamaan työperäiselle maahanmuutolle rajoja, erityisesti siellä halvemmassa päässä, mutta samanaikaisesti kuitenkin teidän rakenne- ja työllisyystoimenne julkisen talouden tasapainottamiseksi nojaavat 2,8 miljardin osalta työperäisen maahanmuuton vauhdittamiseen. Kysyn, miten on mahdollista, että samaan aikaan te olette vauhdittamassa työperäistä maahanmuuttoa esimerkiksi perumalla tämän hallituksen tekemät kansalaisuuslain kiristykset ja toisaalta tämän kolmen—kuuden kuukauden säännön, eli että työttömäksi jäänyt palatkoon kotimaahansa, jos ei työllisty Suomessa — näistä te olette valmiita peruuttamaan, ja se epäilemättä joiltakin osin vauhdittaisi tänne tulevaa maahanmuuttoa — mutta samanaikaisesti te kuitenkin ajattelette, että tulee asettaa tällainen palkkaraja, jota te ette ole kyllä itse vallassa ollessanne asettaneet. Ja samanaikaisesti uskotte vielä, että tämä koktaili on yhdistettävissä siten, että kolme miljardia vahvistuu julkinen talous työperäisen maahanmuuton myötä. Eli jossain kiristetään, jossain löysätään, ja hallituksen esitykset ovat joka tapauksessa kaikissa tapauksissa huonoja, mutta sitten omalla vahtivuorolla mitään näistä ei toteuteta. Mietin, miten tämä on yhdistettävissä, eli miten voi olla, että pääoppositi puolueen ja ehkä tulevaisuudessa vielä pääministeripuolueen tai hallituspuolueen vaihtoehto lepää niin voimakkaasti työperäisen maahanmuuton vauhdittamisen varaan ja samanaikaisesti kuitenkin esiinnytte niin, että teillä olisi valmius jonkinlaisia kiristyksiä vielä luoda sen suhteen.

Meillä perussuomalaisissa kyllä on esitetty erilaisia tiukennuksia, ja ne kohdistuvat nimenomaan siihen halpaperustaiseen maahanmuuttoon, siis siihen, joka tulee maksamaan julkiselle taloudelle enemmän kuin mitä se tuottaa työn ja verotulojen muodossa. Mutta me emme perusta meidän laskelmiamme samanaikaisesti siihen, että maahanmuutto olisi joku pelastus, että yhtäkkiä Suomi alkaisi vetämään tänne niitä korkean tulotason osaajia ja työntekijöitä, joista jää varmasti nettohyötyä tähän yhteiskuntaan, koska me pidämme realistisena sitä, että Suomen on hyvin vaikea kilpailla heistä, ja niin pitäisi minusta myös vemmalla puolella salia ajatella.

Te olette kuitenkin hyvin tietoisia siitä, että nimenomaan sillä puolella salia ollaan myös hankaloittamassa sitä korkean osaamistason ja korkean tulotason maahanmuuttoa Suomeen esimerkiksi ajamalla läpi veronkorotuksia, esittämällä kovia veronkorotuksia. Tässäkin viimeisimmässä vaihtoehtobudjetissanne teillä oli 2,4 kertaa enemmän veronkorotuksia kuin tällä hallituksella, ja suuri osa siitä nimenomaan omistavalle, sijoittavalle, pääomakeskeiselle tuloluokalle. [Puhemies koputtaa] Ja samanaikaisesti te kuvittelette saavuttavanne korkean osaamistason maahanmuuttoa Suomeen kolmen miljardin edestä. Epäilen.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Eerola.

18.59 Juho Eerola ps: Arvoisa rouva puhemies! On ehkä syytä laittaa poikki SDP:n ja perussuomalaisten nokittelu tuloajasta ja vähän muustakin, koska vastaus on molemmissa tapauksissa ihan sama eli se, että SDP ei viime kaudella saanut aikaan edes näin hyvää lainsäädäntöä, koska hallitusohjelma on siihen osallistuvien puolueiden keskenään sopima kompromissi, ja sitten perussuomalaiset puolestaan ei nyt tällä kaudella saanut aikaan niin hyvää esitystä kuin mitä SDP olisi halunnut, koska hallitusohjelma on siihen osallistuvien puolueiden keskenään sopima kompromissi.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.